

Spareplaner i EU og Danmark

Spareplan og EU-krav koster 20.000 danske job i 2011

EU er på nuværende tidspunkt kommet med henstillinger til stort set alle EU-lande, der som konsekvens af konvergenskravene påbydes at stramme finanspolitikken markant. Problemet er, at disse stramninger kommer til at koste mange europæiske job i de kommende år. Alene i Danmark mister vi næste år over 20.000 arbejdspladser på grund af regeringens spareplaner og stramninger i de EU-lande, vi handler med.

af international økonom **Signe Hansen**
og chefanalytiker **Martin Madsen**

14. juni 2010

Analysens hovedkonklusioner

- EU's henstilling til Danmark og størstedelen af de øvrige EU27-lande vil koste 20.000 danske job alene i 2011.
- Det er uheldigt med en kraftig opstramning af finanspolitikken i 2011, som VKO lægger op til. AE anbefaler en neutral finanspolitik i 2011 – det er den danske økonomi sund nok til.
- EU's henstilling til Danmark vil ikke stille krav om, hvordan stramningerne fordeles over årene.
- Danmark er duks i EU med hensyn til offentlige finanser. Og der er intet tegn på, at de finansielle markeder ikke har tillid til dansk økonomi – tværtimod.

Kontakt

Chefanalytiker
Martin Madsen
Tlf. 33 55 77 18
Mobil 20 95 64 05
mm@ae.dk

Kommunikationschef
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

Stramninger i Danmark og EU koster 20.000 job alene i 2011

Beregninger foretaget af AE på den samfundsøkonomiske model ADAM viser, at VKO's samlede spareplan koster ca. 9.000 arbejdspladser i 2011. Genopretningsaftalen omfatter bl.a. fastfrysning af progressionsgrænserne i skattesystemet og nulvækst i det offentlige forbrug i tre år. Dertil kommer, at regeringen som en del af den samlede spareøvelse fremrykker finansieringen af skattereformen og aftrapper de offentlige investeringer allerede i 2011.

Når de europæiske lande strammer deres nationale finanspolitik, rammes den danske beskæftigelse samtidig hårdt, fordi vi får sværere ved at afsætte vores varer på disse markeder. Disse samhandelseffekter er særligt store, fordi Danmark er en lille åben økonomi, der i høj grad afhænger af eksporten til udlandet. På den måde vil den faldende efterspørgsel fra udlandet sprede sig til dansk økonomi, og EU-stramningerne får derfor konsekvenser for alle sektorer i dansk økonomi.

Tabel 1 viser virkningen på dansk beskæftigelse af Danmarks og EU-landenes samlede opstramning. Som det fremgår, koster stramningerne i Danmark og EU i alt over 20.000 danske job alene i 2011.

Tabel 1. Virkning på dansk beskæftigelse af Danmarks og EU-landenes opstramninger i 2011	
	1.000 personer
Beskæftigelsevirkning i alt	-20,3
Heraf VKOs spareplan for Danmark	-9,4
- Nulvækst i det offentlige forbrug	-3,5
- Fastfrysning af progressionsgrænser	-0,4
- Gradvis finansiering af skattereform	-0,7
- Offentlige investeringer mindskes	-4,7
Heraf EU-landenes spareplan og deres spill-over på dansk beskæftigelse	-10,9

Kilde: AE på baggrund af ADAM og AEs internationale makroøkonomiske model HEIMDAL.

I mange EU-lande, herunder især de sydeuropæiske lande, er der behov for en hurtig konsolidering af de offentlige finanser. Derimod er det meget risikabelt med den stramning, som den danske regering lægger op til med sin spareplan allerede i 2011.

VKO's stramning af finanspolitikken er kun set større i forbindelse med "kartoffelkuren" i midten af 80'erne. Forskellen mellem dengang og nu er imidlertid, at vi i dag har et skøbeligt økonomisk opsving med stor ledig kapacitet, mens man dengang havde økonomisk overophedning. Set i det lys, er det for tidligt at stramme finanspolitikken op i 2011. Derfor bør man vente til 2012 med bl.a. at aftrappe de offentlige investeringer.

EU kræver ingen stramninger i Danmark i 2011

Ifølge Finansministeriets svar på Europaudvalgets spørgsmål nr. 79 fra den 3. juni 2010 fremgår det, at EU ikke kræver, at Danmark strammer op allerede i 2011. Der står således:

”Stabilitets- og Vækstpagtens regler og praksis indebærer, at landet selv bestemmer fordelingen af den samlede stramning over konsolideringsperioden, men at man ikke må lempe i et år i perioden og normalt heller ikke må vente med hele stramningen til sidste år.”...”*der er ikke eksplicitte regler om, hvordan det samlede strammingskrav skal sammensættes og fordeles over konsolideringsperioden, ligesom det heller ikke fremgår eksplicit, at finanspolitikken ikke må lempes.”*

AE anbefaler en neutral finanspolitik i 2011, dvs. en finanspolitik, der hverken strammes eller lempes i 2011. Danmark er duks i EU med hensyn til offentlige finanser. Og der er intet tegn på, at de finansielle markeder ikke har tillid til dansk økonomi – tværtimod. Derfor er det ikke tid til at træde hårdt på bremsen i Danmark samtidig med, at mange andre EU-landene træder på bremsen.

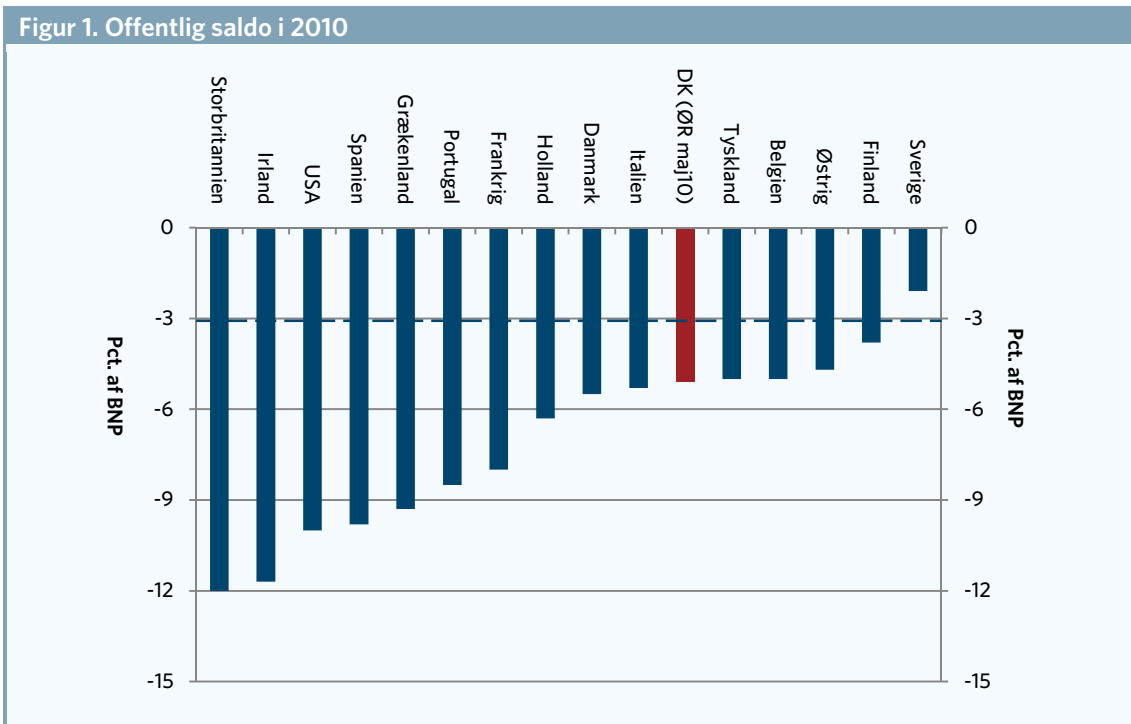
I tabel 2 er vist de seneste henstillinger og påbud fra EU. 19 lande har fået henstillinger, mens Grækenland har fået et egentlig påbud, jf. de 20 lande i tabellen. Derudover er 5 lande (Bulgarien, Danmark, Cypern, Luxembourg og Finland) kommet ind i proceduren i 2010, men har endnu ikke fået henstillinger. Kun 2 lande (Sverige og Estland) ud af 27 lande er ikke en del af proceduren i dag.

Tabel 2. EU-henstillinger (Ongoing Country-specific Excessive Deficit Procedures)						
	2010	2011	2012	2013	2014	2010-2014
Ireland	2	2	2	2	2	10
Greece*	2	2	2	2	2	10
United Kingdom	1,75	1,75	1,75	1,75	1,75	8,75
Latvia*	2,75	2,75	2,75	-	-	8,25
Lithuania*	2,25	2,25	2,25	-	-	6,75
Spain*	1,5	1,5	1,5	1,5	-	6
Romania*	1,75	1,75	1,75	-	-	5,25
Portugal	1,25	1,25	1,25	1,25	-	5
Czech Republic	1	1	1	1	-	4
France*	1	1	1	1	-	4
Slovakia	1	1	1	1	-	4
Poland*	1,25	1,25	1,25	-	-	3,75
Slovenia	0,75	0,75	0,75	0,75	-	3
Belgium	0,75	0,75	0,75	-	-	2,25
Netherlands	-	0,75	0,75	0,75	-	2,25
Austria	-	0,75	0,75	0,75	-	2,25
Germany*	-	0,5	0,5	0,5	-	1,5
Italy*	0,5	0,5	0,5	-	-	1,5
Hungary*	0,5	0,5	-	-	-	1
Malta	-	0,75	-	-	-	0,75
EU-27 (weighted average)	0,8	1,0	1,0	0,8	0,3	3,8

Kilde: AE pba EU-kommissionen, Ongoing Country-specific Excessive Deficit Procedures.

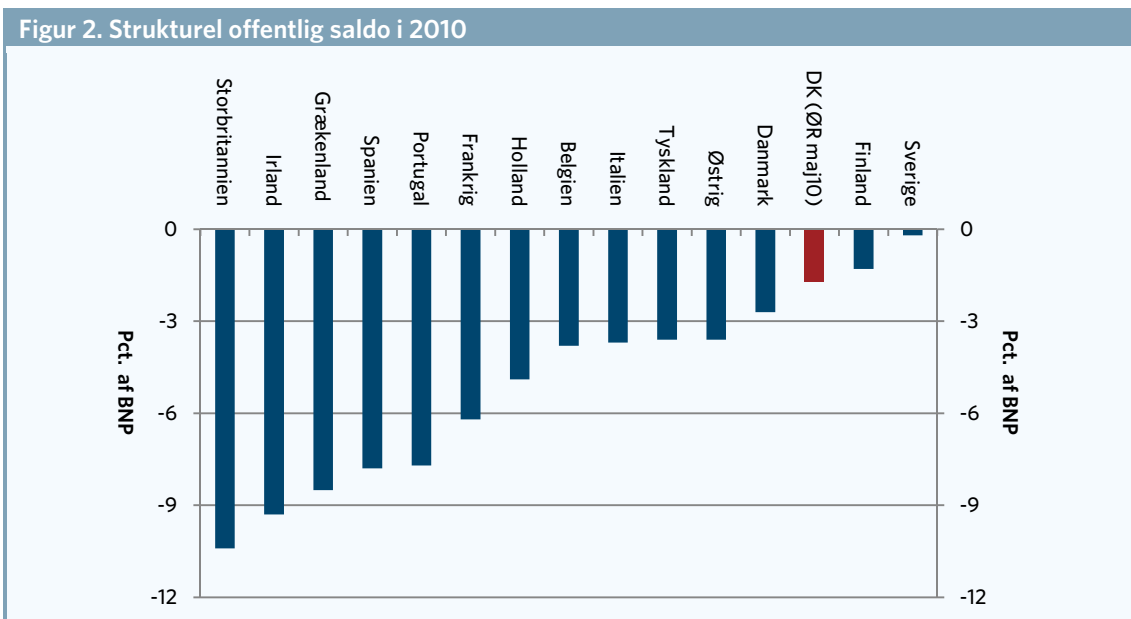
Danmark er EU's økonomiske duks

Danmarks offentlige underskud i 2010 er på godt 5 pct. af BNP. Det svarer til Tysklands underskud. Det fremgår af figur 1. Dermed overskrider Danmark for første gang i 2010 EU's konvergenstkriterier med hensyn til det offentlige underskud.

Kilde: AE på baggrund af EU-kommissionens forårsprognose maj 2010 (blå søjler) og Økonomisk Redegørelse maj 2010 (den røde søjle).

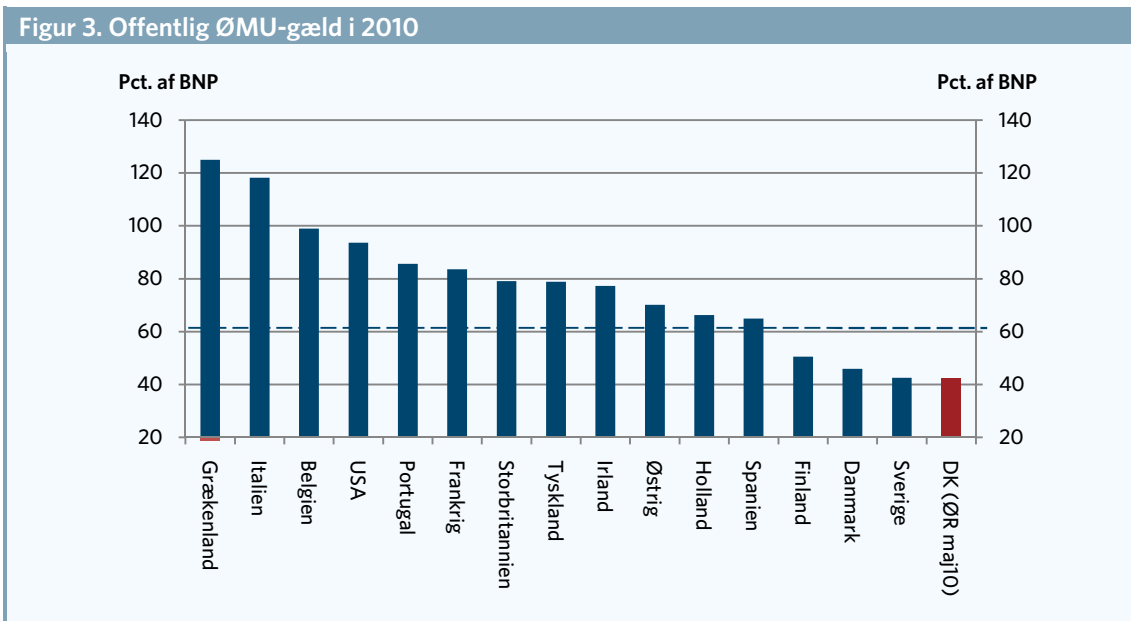
Korrigeres det faktiske underskud for konjunkturer mm. ses, at Danmarks strukturelle underskud er et af de laveste blandt de 14 EU-lande, vi typisk sammenligner os med. Det fremgår af figur 2.

Anm.: Da beregningen er foretaget af EU-kommissionen, er der desværre ikke sammenlignelige tal for USA.
 Kilde: AE på baggrund af EU-kommissionens forårsprognose maj 2010 (blå søjler) og Økonomisk Redegørelse maj 2010 (den røde søjle).

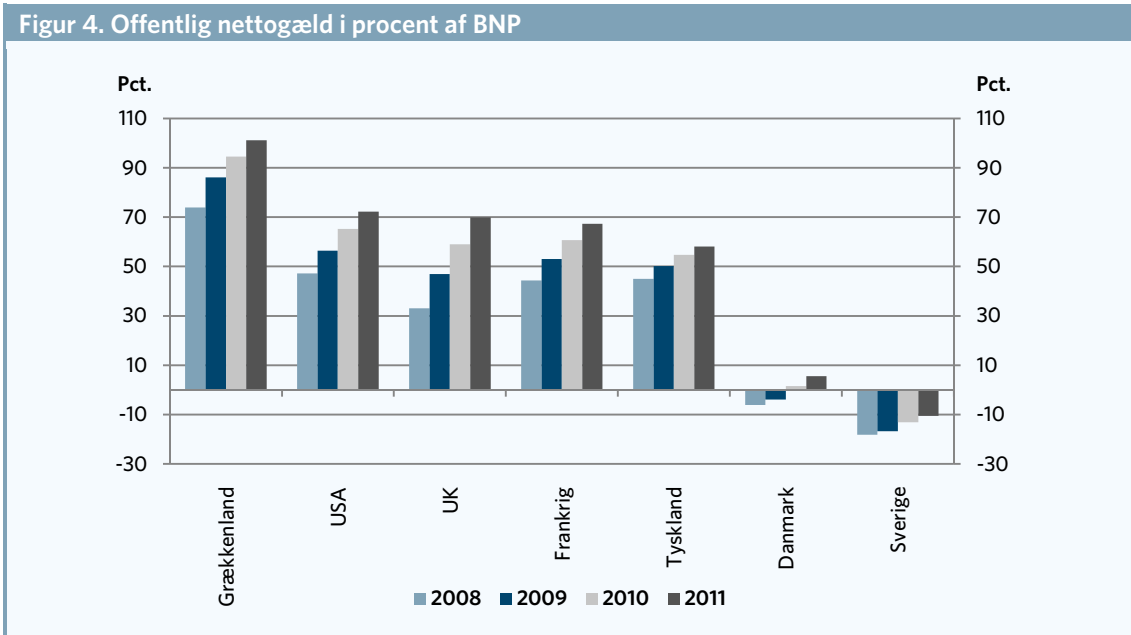
I figur 3 er vist ØMU-gælden for 2010 for EU-15 landene (minus Luxembourg). Danmark ligger ifølge regeringens seneste Økonomiske Redegørelse med den laveste gæld i 2010 på 42,3 pct. af BNP – langt fra EU's konvergenzkriterie om en gæld på maksimalt 60 pct. af BNP.

Som det ses, er det de færreste lande, som overholder konvergenkravene. Faktisk er de nordiske lande de eneste, som overholder dem, mens et land som Tyskland i årevis har ligget på den forkerte side af EU's konvergenkrav om en ØMU-gæld på maks. 60 pct. af BNP.

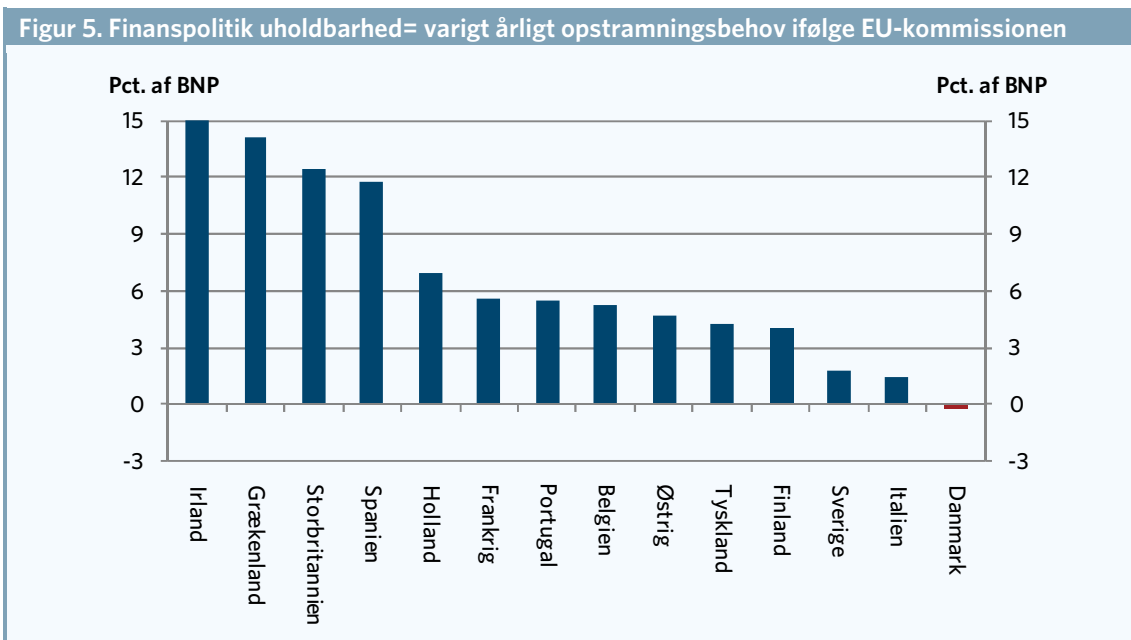
Anm. Stregen angiver konvergenkravet om offentlig ØMU-gæld på maksimalt 60 pct. af BNP.
 Kilde: AE på baggrund af EU-kommissionens forårsprognose maj 2010 (blå søjler) og Økonomisk Redegørelse maj 2010 (den røde søjle).

ØMU-gælden er en bruttogæld, der kun indregner passiver og ikke aktiver. Bruttogælden kan være et dårligt mål, hvis der er forskel på landenes aktiver. En opgørelse af de samme landes nettogæld er gengivet i figur 4. Danmark og Sverige, der er blandt de bedst placerede lande i OECD, havde en offentlig **nettoformue** i 2008. I 2011 ventes det at være vendt til en beskedent nettogæld på omkring 5,5 pct. af BNP for Danmarks vedkommende, mens svenskerne stadig holder sig væk fra de røde tal. Til sammenligning har Grækenland og USA, der er to af de mest forgældede lande i OECD, en offentlig nettogæld, der forventes at ramme hhv. 101 pct. og 72 pct. af BNP.

Kilde: OECD Economic Outlook 86.

I EU-kommissionens opgørelser over den finanspolitiske holdbarhed er Danmark det land, der er bedst rustet til at finansiere de langsigtede udfordringer som følge af aldring mv. Den finanspolitiske holdbarhed tager højde for den strukturelle (primære) saldo i 2010, nettogælden i 2010 samt udviklingen i de forventede merudgifter de kommende årtier som følge af bl.a. aldringen af befolkningen. Denne indikator viser således, at Danmark har de sundeste offentlige finanser blandt de europæiske lande. Det viser figur 5.

Anm.: Italiens placering som det land med de næstmest holdbare offentlige finanser er vanskelig at forstå, givet Italien har den største nettogæld (jf. figur 4) og strukturelle underskud, der er større end både Sverige og Finland. Det kan kun lade sig gøre, hvis udviklingen i det aldersrelaterede udgifter over tid udvikler sig meget favorabelt for Italien.

Kilde: EU-kommissionens Sustainability Report 2009 side 35 tabel III.1.1, S2-total.

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication15998_en.pdf